

UPRZYW. WIADOM.

Z CUDZYCH

A N N O

KRAIOW.

1731.

z Wloch.

z Rayme d. 7. April. W przeszłą Niedzielę z rana Ociec S. w austryncy wielu Prasałow y Szlachty konno, dał się w lektyce nieść do Kościoła S. *Maria de la Minerva*, gdzie publicznie w przytomności 26. Kardynałów celebrował. Drugiego dnia w Kwirynale była Kongregacya respektu interedu Kościelnego tak Francuzkiego iako y Polskiego; na iaki chby się załadzali delibracjach, iestacze *non constet*, Differencye między Stolicą Apostolską y Dworem Rzymskim, w krócie mają być kōbinowane, ile kiedy Ministra od pomienionego Dworu tu się spodziewamy. Ze zaś IMe Xdz *Bichi* stanął w *Barcelone*, do *Siene* Oyczyny dwoicy pospieszy, a IMe P. Gráf *de Fontes*, Posel Krola IMci Portugalskiego w podróż Włoską się wybera, więc y ten interes zdać się będzie utarwiony. O Xiężny Iey Miei *de Parmy* w dowie, rozne tu przychodzą relacye, iedni powiadaia, że *zofraie in gravitate*, drudzy zaś twierdza, że iest rzecz zmyślona. Z tym wizer-

stkim IMe P. Gráf *Borromeo* od Cesa-rza IMci, od Oycia S. zaś Ieh Me Biskup *de* *Mazzacone* y X O Mía od Krola Hiszpań-skiego, Rezydent Genueński, już są deo-minowani, aby przysztemu pologu Xię-żny Iey Miei *presentes* byli.

z Portugallii.

z Lishony d. 18. Martij Temi dniami Anniverfarz Kanonizacyi SS. Ignacego Lojoli y Franciszka Xawierego u XX. lezuitow tutejszych w przytomności o-boygá Krolestwa Ieh Mew *solenniter* ob-chodzone. Flotyllá náza do *Rio de la-neiro* albo do rzeki *lanuano* nazwaney, destynowane, będąc z 15. Okrętow Ku-pieckich y iednego wojennego, dla kon-woju złożoną, dnia onego ayfzego pod-żagle wyszła. Okręty zaś do *Angola* or-dynowane, także Roizá pogotowi do wy-chodzenia, czekając tylko na wiatr wy-godny do żeglugi. Pomienioná rzeká *Rio de laneiro* znayduie się w Ameryce w Krolestwie Brázylijskim, (o czym *anterius sub N. 60. w § w Anglii*) mię-dzy Miastami S. *Sebastiao* y S. *Spiritu*, ztąd okoliczny kráy *laneiro* nazywają, gdzie

gdzie wszystkie prawie *comerciū* zawisło w cukrze y tabace, znaczną co rocznie czyniące importancyą. *Angola* zaś jest Krolestwo y Afryce nad przyładowanie *Congo* leżące, które swego własnego ma Krola, lubo przedniejszy mieysca iako to *Loande*, *Gunze* y inne pod władzą naszą zostają. Ten kraj bardzo urodzajny nie tylko w zbożu, ale też w Limonie, Pomeranżce, pieprzu, biały, cukier, ma y innego korzenia wielki y nieprzebrany dostatek, przy nie pośledniejszym wybornego zwierząt, iako to Tygrysów, Lampartów, Lwów y Słoniów mnożwie. Mieysca te, do Krola naszego nie należące, w pogańskich dotąd zostawiają błędach, ponieważ obywatele tameczni białochwalską część słońcu y księżycowi oddawiają, wierząc, iż te dwa Płanety słońce iako Mąż, a księżyc iako Zonę, wszystkie pomniejszye luminarzce na niebie, spłodziły.

z Hiszpanii.

z *Sewilij* d. 2. *April*. Ostatni kurjer od Dworu naszego do Markwisa de *Monteleon* Pełnomocnego we Włoszech Ministra, który teraz w Parmie u Xiężny tameczney wdowy *commoratur*, w pilnych interesach wyśłany, między innemi ten domostwo ordynans, aby pomieniony Markwis w obmyśleniu alimentacyi dla wojska Cesarzkiego w Parmie y Placencyi lokowanego, nicodwólczną uczynił dyspozycyą. Okręt z *Alexandryi*, świeżo w Porcie de *Cadix* stanąłszy, tę ogłosił nowinę, że Maltańska Fregata na pewney wyspie, in *Archipelago* na morzu Indyjskim między Azją y Afryką leżąca, 200. ludzi na ląd wysadziła, którzy tamiecznego Białe w Zámku napędzili, ludzi jego wyćieli, a samego w niewolę wzięli, wostarku okupującego się 6. tysięcy *livron*, z ąresztu wypuścili. To Miasto *Alexandria* leży w Egipcie w

Afryce nad Morzem szrodoziemnym, *alias* *Mare Mediterraneum* nazwanym, od Krola Alexándra Wielkiego założone. Za dawnych czasów bywało *in florido statu*, aż Portugalczykowie drogę około Afryki do *Ost. Indyi* wymalezli, zkład przedtym wszystkie korzenia, czerwonym morzem do Alexándryi, a ztamtąd w tutejsze kraie sprowadzano; teraz zaś po większey części jest zdczolowane, dla wygodnego iednak Portu, niektorzy z Europy tamże swoje handle kontynuią.

z Francyi

z *Wersalu* d. 16. *April*. W przeszły wtorek IchMć Gráf *Kinjski* Cesarzki, po nim zaś Gráf de *Waldegrave* Angielski Posłowie, u Krola IMći mieli audyencyą, w ktorey o zawartym d. 16. *Martij* między Pryncypałami ich Tráktacie, uczynili relacyą. Tegoż dnia przez Xćia IMći de *Guise* y IMći P. *Huberta* Introduktorá Posłów, IMć X. *Lanti* Nuncyuszá extraordinarynego Pápiezkiego, z Paryża Káretami Krolewskimi na pierwszą z zwyczajnymi ceremoniami tu sprowadzono audyencyą. Po ktorey udał się do Gábinetu swego, y z nim IMć X. Nuncyusz, prezentując mu poświęcone dla Delfiná IMći powiśki, których jest trzy, iako to dwa z kárlácow zlotem w lilie, Korony y Delfiny hástowane, trzeci z máteryi iedwábney także zlotem wyszywany, zlotogłowiec podszyty y perlami sadzony, kószule, chustki y inne, étienkiemi y wysmienitemi z Anglii y *Mecheln* przywiezionemi przyozdobione koronkami, których każdy gárunek z osobną po tużinie, przy tym kobierzec z mory niebieskiej srebrney ze zlotem galonami, na którym różne *insignia*, *trophae* y inne Kościelne wyszywano *ornamenta*, także kódrá na kolebkę z dwiema poduszkami z teyże samey máteryi. Kósz

z błaznami chustkami, na kształt skrzyń
błękitnym adamaszkim obity y złotem
haftowany. Wszystko to złożone by-
ło we dwóch wielkich skrzyniach czyli
kufkach axamitem karmazynowym obi-
tych, haftowanych y galonami bordowa-
nych. Obaczywszy te rzeczy Krol IMć,
zaraz tegoż IMć X. Nuncyusza naprzód
do Krolowy IeyMć, a potym do Del-
finy zaprowadzono. Mowę zaś do oboj-
gą Krolestwa IchMćw Włoskim, a do
Delfiny, przy oddaniu powitankow, łaciń-
skim ięzykiem odprawił, po ktorcy go
Ministrowie Krolewscy *lautissime* często-
wali, a po bankiecie wszystkie fontan-
ny y wody kunsztowne przy wielu in-
nych *in gratiam* gości pokazanych dy-
wertymentach, otwierano, *tandem* z te-
miż ceremoniami do Paryża był odpro-
wadzony. W przeszły czwartek Krol
IMć do *Rambouillet* powrócił, mając
tam *ad d. 21. pref.* zabawić. Kądym-
wał IMć de Fleury y IMć P. Gráf de
Tboulonse zawsze Krola IMć cemitatur,
sam zaś Gráfowá IeyMć de Tboulonse
w wielkim u Krolowy IeyMć jest re-
spekcie y coraz u niej po lewey, a Xię-
żniczka zkolligowana, po prawcy ręce
Krolowy IeyMć śiadają. Przyszła tu
wiadomość, że Posel W. od Sultana
Tureckiego do Dworu naszego z noty-
fikacyą wyniesienia jego na Tron Otto-
mański ordynowany, już się w drodze
znayduie.

z Anglii.

z Londynu d. 20. April. Ostatni ku-
ryer przybywszy tu z ratyfikacyą Trá-
ktatu, między innemi y to *retulit*, iż mło-
dy Xiążę Lotharyngii Káwaler Złotego
Runá, álbo *Aurei Velleris* w wielkim
u Dworu Cesarzkiego zostaje respektie,
tak dalece, że nie tylko mąryażu z náy-
starszą Arcy-Xiężniczką dostąpi, ale
procz tego Cesarz IMć dużej wyrabia,
aby na Seymie Rátysbońskim Krolestem

Rzymskim mógł *denominari*, a przez to
za czaścem do Tronu Cesarzkiego bydź
náybliższym, co iednak doskonałszy po-
trzebuie wiadomości. IMć Pán Gráf de
Walzderff temi dniami tak naszych iá-
ko y cudzoziemskich Ministrow solen-
nie traktował, dla IMć P. Gráfia d' *Essen*
zaś, który w Chárakterze Posła do *Turi-*
nu excursurus, láchtá aliás Fregáta stoi
pogotowiu, mając go do Hollándyi tran-
sportować, a ztamtąd dálecy w przedsię-
wziętą pospieszy drogę.

z Hollandyi.

z Hagi d. 22. April. IchMć Stány
Hollenderskie codziennie respektiem u-
stanowionego między Cesarzem IMćią
y Krolestem Angielskim Tráktatu, miewają
konferencye, mając także wkrotce do
tegoż Tráktatu przystąpić, z tą kondy-
cyą, aby na pewnym kongressie wszel-
kie do tych czas w Europie będące dif-
ferencye, uspokojone były. IchMć Stá-
ny de *Friesland*, leżący, przez odnógę
rzeki *Dollert*, nie daleko Miasta *Duc-*
kom idący, dobywać zaczęli, które
1500. przetow *extenditur*. Lubo zaś wiel-
kie do tcy roboty *requiruntur* expensa,
iédnakże wielu jest tego zdania, że mo-
rze, które w roku 1240. wiele wsi w ca-
le potopiło, przez náзад ustąpi, ręką
by się niemálego pożytku, spodziewać
potrzeba.

z Moskwy.

z Stolicy d. 2. April. Stánęto tu dwóch
młodych Xiążąt z Georgii dla ćwicze-
nia się w różnych náukach, z czego Cá-
rowá IeyMć bárdzo jest kontentá, chcąc
tey nácy y tam mieszkającym a pod
protckcyą icy będącym Tataiem, wszel-
ką świadczyć łáwosć, a to z tcy nácy,
że támecczni Xiążęta od zawoiowania
Prowincyi Georgii zwyczajny trybut ro-
czny nie tylko punktuálne Gubernáto-
rowi Dербенскому oddawali, ale też

podczas potrzeby śiadać na koniu y prze-
ciwko wszelkiemu nieprzyjacielowi me-
nie się stawiać, deklarowali.

Ostatnie listy z *Derbentu* donoszą, iż *Báron Száfrón* Posel wielki do Persyi do-
Rynowany, w podróży swoicy do *Bagdat*,
spodziewając się także *Szach-Tamassa*
przy woysku zastać, odebrał relacyą, że
tenże *in procienciu* drogi z pawrotem do
Ispahan zostać, zaczęł pomieniony
Posel *redux* do *Ispahanu*, tegoż *Szach-
Tamassa* także oczekiwać umyślił; kro-
remu za powrotem jego zaraz piękny
Pałac na rezydencyą naznaczono y war-
tę o 40. ludziach przydano, z tą asseku-
racyą, że támeżny Gubernátor y Kom-
mandant iako kolidat tegoż *Szach-Ta-
massa* mieć ordynas, nie tylko wszelką
jemu oświadczyć ludzkosć y uczynność,
ale też i uńemu y ludziom jego we wszy-
stkim należącą dawać sufficientyą. Co
się tyeze powodzenia pomienionego
Szach-Tamassa, rzecz jest nie od niczna,
że do stolicy dotął, na propozycyę od
Porty. Ordynaskey, lubo w kondycy-
ach wielce faworyzujących podanie, nie-
przyjął kombinacyi, leca tylko na
armistitium 6. Miesięczne z nowym Sul-
tánem, rachując od Miesiąca *Novembris*,
zezwoił, mając tym czasem wszystkie
Miasta obronne ludźmi swemi osadzo-
ne, z wolnym nad rzeką *Rufatesem* ży-
wności przysposobieniem dla woyska
swego, kroiego na 150. tysięcy ludzi ra-
chuią, wszelką amunicyą prowidować.

Z Dachu.

z *Kopenbagi* d. 10. April. Cztery no-
we Okręty wojenne już na morze ze-
pchnięte, na dalecy przyszłego tygodnia
pod żagle wyjdą. Ze zaś *Imc P. Bestu-
söff* Minister Moskiewski urząd do inżer-
go Dworu okazywany, więc się na miecy-
cie tego Ministra drugiego, dla oddania
Krolowi *Imci*, respektom Kotonaeyi po-
wtarzowani, tu spodziewamy. Z mi-
steczka *Rosbald* nazwanego, w którym
z *Adolfem* Krolow, te żalozną ma-

my relacyą, że też Miasto, prawie do
szczętu zgorzało,

z Szwecyi.

z *Sztokholmu* d. 7. April. Temi dnia-
mi pewny Kapitan z *Xiglwá* Kasselkie-
go w bardzo pilnym interesie do Kro-
la *Imci* wysłany, tu stanął, zaraz do
audyencyi był przypuszczony, gdzie u-
stną o wszystkich uczynił relacyą; dnia
wczorajszego zaś odebrał ekspedycyą,
consilii z tym, że między innemi y to Kro-
lowi *Imci* *retuli*, iż się 36. Tys. rega-
larnego woyska *Hessu-Kassel* tego *ultimis*
Maj popisować będzie, z tych 18. Tys.
przed S. lánem w pole, už na to nieda-
leko *Minden* wymierzonym, ma stać
obożem. Zgromadzone tu Stany w tym
tygodniu takowe nie o imienne uczyniły
postanowienie, aby Bankrotowi iako do-
tąd bywało, żadnych dla wspomóżenia
nie dawano kapitałów, owżem skoroby
krocy z bankretował, tak zaraz dobra ie-
go konfiskowano, ile kiedy z doświadcze-
nia to mają, że różni Kupcy po takó-
wym zapomóżeniu, za granicę poucho-
dzili, nie mało z sobą zabrawszy summy;
zakazano oraz, żeby się nikt srebrney mo-
ney nad 4. talery pod utrąta życia, a
Krolestwą wywozić nie ważył.

z Niemiec.

z *Wiednia* d. 18. April. W przeszłą
szodę Cesarz *Imc* dla wesoley pod czas
terazniejszey wiosny chwili do *Laxenbur-
gu* wyjechał, za którym Cesarzową *Iey*
Mc z Arcy-Xiężniczkami y całym dwor-
em pospieszyła. We dworek Ministro-
wie y Kancelarza *seculi*, gdzie w piątek
w przytomności Cesarza *Imci* była rada.
O Tureckim Posle *Mulapba Bifendi*, tę
mamy wiadomość, że d. 4. *praf.* w Bel-
gradzie odprawił się władz jego z dość
znaczną *apparatcyą*, którego támeżny
Komendant przez dwa dni solenne czę-
stował; d. 7. *ejus* zaś. tenże Posel Turec-
ki w dalszą ku rezydencyi tureckicy wy-
brał się podróżą, mając *medys Maj* nie o-
mylnie tu stać.